

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.20.855/2019/12.

A tanács tagjai: . Harter Mária a tanács elnöke
 . Mocsár Attila Zsolt előadó bíró
 . Varga Edit bíró

A felperesek: I.rendű felperes neve
 (I.rendű felperes címe)
 II.rendű felperes neve
 (II.rendű felperes címe)

A felperes képviselője:
 . Győri János ügyvéd
 (ügyvéd címe) a II. rendű felperesért

Az alperesek: I.rendű alperes neve
 (I.rendű alperes címe)
 II.rendű alperes neve II. rendű
 (II.rendű alperes címe)

Az alperesek képviselője:
 Ügyvédi Iroda
 (ügyvédi iroda címe;
 ügyintéző: dr. Lajer Zsolt ügyvéd) az I. rendű alperesért
 . Máté Gergely Tibor ügyvéd
 (ügyvéd címe) II. rendű alperesért

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
 a II. rendű felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
 Törvényszék
 4.Pf.20.467/2016/29.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
 ászberényi Járásbíróság
 3.P.20.890/2013/26.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint, a II. rendű alperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá fizessen meg az államnak külön felhívásra 935.200 (kilencszázharmincötezer-kétszáz) forint feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű felperes (mint vevő), a II. rendű felperes (mint a haszonélvezeti jog jogosultja) 2008. december 17-én ingatlant vásároltak, az ingatlan vételárából 7.000.000 forint vételárrész kiegyenlítéséhez a 2009. február 11-én megkötött szerződés alapján kölcsönt vettek fel az I. rendű alperestől.
- [2] A szerződések megkötésekor az I. rendű felperes kiskorú volt. A gyámhivatal jóváhagyta azt a jognyilatkozatot, amely szerint az I. rendű alperes által folyósítandó maximum 7.000.000 forint lakásvásárlási hitellel terhelten vásároltak az I. rendű felperesnek ingatlant, hozzájárult ahhoz, hogy az I. rendű felperes tulajdonába kerülő ingatlanra jelzálogjog, valamint elidegenítési és terhelési tilalom kerüljön bejegyzésre úgy, hogy az I. rendű felperes a jogügylet kapcsán fizetési kötelezettséget nem vállalhat.
- [3] A kölcsönszerződés megkötését követően 2009. március 2-án a felperesek egyoldalú kötelezettségvállalásról szóló nyilatkozatát foglalták közjegyzői okiratba. Ebben rögzítették, hogy a felperesek (mint egyetemlegesen kötelezett adóstársak) lakásvásárlási célú deviza alapú kölcsönszerződést, az I. rendű felperes (mint zálogkötelezett) önálló zálogjogot alapító szerződést kötött az I. rendű alperessel. Elismerték, hogy a 26.900 euró hitelkeret terhére az I. rendű alperes a felperesek részére 23.614,18 euró összegű kölcsönt adott, a folyósítás napján az I. rendű alperes által alkalmazott, a magánszemélyekre vonatkozó deviza vételi árfolyam alapulvételével kiszámított forint ellenértéket folyósított. Az I. rendű felperes (mint adós és zálogkötelezett), valamint a II. rendű felperes (mint adóstárs és haszonélvező) egyetemleges kötelezettséget vállaltak a kölcsön visszafizetésére, a kölcsön járulékai megfizetésére. A felpereseknek az I. rendű alperes által alkalmazott, az esedékesség napján érvényes, a magánszemélyekre vonatkozó deviza eladási árfolyam alapulvételével kiszámított forint ellenértéket kellett megfizetni az I. rendű alperesnek.
- [4] Az I. rendű alperes a szerződésszerű teljesítés elmaradása miatt a kölcsön-jogviszonyt közokiratba foglaltan 2011. augusztus 11-én felmondta, majd közokirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett a felperesek ellen. Az I. rendű felperesnek kizárólag zálogköteleztként kellett helyt állnia a tartozás visszafizetéséért.
- [5] Az I. rendű alperes elszámolt a felperesekkel, az elszámolás eredményeként a tisztességtelenül felszámított összeget 2.296,2 euróban állapította meg. Az I. rendű alperes által kezdeményezett végrehajtásban az I. rendű alperes jogutódja a II. rendű alperes.

A felperesek keresete, az alperesek védekezése

- [6] A felperesek a Pp. 369.§ a) pontjára alapított keresetükben az ellenük indult végrehajtás megszüntetését kérték. Keresetük indokai szerint a kölcsönszerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a), c), d) és e) pontjaiba ütközik, az I. rendű felperes - a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségeit érintő - egyoldalú kötelezettségvállalását pedig a gyámhivatal nem hagyta jóvá.
- [7] Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság megszüntette a felperesek elleni végrehajtást. Ítélete indokolásában kifejtette: a végrehajtás alapját nem a kölcsönszerződés, hanem a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat teremtette meg. Az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat megtételekor az I. rendű felperes kiskorú volt, ennek ellenére a kötelezettségvállaló nyilatkozattal összefüggésben nem folyt gyámhatósági eljárás, ugyanakkor a kölcsönszerződés megkötésekor

kifejezett előírás volt, hogy az I. rendű felperes nem vállalhat fizetési kötelezettséget. Az I. rendű felperes idegen kötelezettségért megfelelő ellenérték nélkül vállalt felelősséget, kötelezettségvállaló nyilatkozata hatósági határozatba ütközik, a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozata a régi Ptk. 13.§ és 13/A.§, 13/B.§-ai alapján érvénytelen. A II. rendű felperes egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozata is érvénytelen, mivel a felperesek egymásra tekintettel egyetemlegesen kötelezték magukat a kölcsönszerződésből őket terhelő kötelezettségek teljesítésére. Egy okirat tartalmazza a nyilatkozataikat, amelyre vonatkozóan hiányzott a gyámhatóság jóváhagyása, a kölcsönszerződéssel összefüggésben meghozott gyámhatósági határozatban foglaltakkal ellentétes volt az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat. Érvénytelen az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat azért is, mert az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő okokat nem tartalmazta és ugyancsak érvénytelen az árfolyamrés alkalmazására vonatkozó tartalma miatt is. Az egyéb érvénytelenségi okokra vonatkozó hivatkozás nem alapos.

- [9] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét: az I. rendű alperessel szemben elutasította a keresetet, II. rendű alperessel szemben a II. rendű felperes keresetét utasította el, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A jogerős ítélet indokolása szerint a gyámhatóság az ingatlan adásvételi szerződést jóváhagyta, azonban a 2009. február 11-én megkötött kölcsönszerződés és a 2009. március 2-án megtett egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat (melyekben az I. rendű felperes 23.614,18 euró kölcsön visszafizetésére vállalt kötelezettséget) jóváhagyására nem került sor, annak ellenére, hogy a gyámhatóság az adásvételi szerződés kapcsán kifejezetten megtiltotta, hogy az I. rendű felperes fizetési kötelezettséget vállaljon. Az I. rendű felperes az általa és a II. rendű felperes által felvett kölcsön visszafizetését biztosította a megvásárolt ingatlanra vonatkozó jelzálogjoggal, amely ellentétes volt a gyámhatóság határozatában foglaltakkal. Az I. rendű felperes az ingatlanával ellenérték nélkül biztosította II. rendű felperest is terhelő tartozást, amelyhez azonban nem volt jogosultsága. A gyámhatóság jóváhagyása kifejezetten tiltotta az I. rendű felperes kötelezettségvállalását, csupán azt engedélyezte, hogy a tulajdonába kerülő ingatlanra jelzálogjogot, elidegenítési és terhelési tilalmat jegyezzenek be. Indokolásbeli módosítással helyesnek találta az elsőfokú bíróság arra vonatkozó döntését, hogy az I. rendű felperes egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozata érvénytelen, ezért vele szemben a végrehajtás elrendelésének nem volt helye; ugyanakkor kifejtette: az egyetemleges kötelezettek egyike kötelezettségvállaló nyilatkozatának érvénytelensége szubjektív hatályú tény, csak annak a személynek a jogi helyzetére terjed ki, akinek a nyilatkozatára vonatkozik. Az I. rendű felperes kötelezettségvállalásának érvénytelensége nem eredményezi a II. rendű felperes kötelezettségvállalásának érvénytelenségét, mivel a II. rendű felperes a kötelezettséget saját maga is teljes egészében vállalta. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy az egyetemleges kötelezettségvállalást egyazon okiratba foglalták, illetve hogy a kötelezettségvállalás egymásra tekintettel történt; egyébként is az ingatlan adásvételi szerződésében a II. rendű felperes vállalta a kölcsönszerződéssel kapcsolatos kötelezettség teljesítését arra az esetre is, ha az I. rendű felperes nem teljesít, ezért a közjegyzői okirat végrehajtási záradékolásának a feltételei a II. rendű felperes esetében fennálltak.
- Utalt rá a másodfokú bíróság: az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés érvénytelenségét az árfolyamrés alkalmazása és az egyoldalú szerződésmódosítás kikötése miatt a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) és d) pontjai alapján állapította meg, azonban a másodfokú eljárásban a felperesek sem vitatták, hogy ezeket az érvénytelenségi okokat a jogalkotó időközben kiküszöbölte. A további érvénytelenségi okok fennállását az elsőfokú bíróság nem állapította meg, s mivel a felperesek nem fellebbeztek, a további érvénytelenségi okok vizsgálata már nem képezhette a másodfokú eljárás tárgyát, mert az elsőfokú ítélet fellebbezéssel vagy csatlakozó fellebbezéssel nem érintett része nem bírálható felül (Pp. 247.§ (2) bekezdés).

Mindezek szerint csupán az I. rendű felperes keresete volt megalapozott a II. rendű alperessel szemben.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése, keresetének helyt adó határozat meghozatala iránt - a II. rendű felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Érvelése szerint az ugyanazon okiratba foglalt egyetemleges adóstársi kötelezettség miatt az érvénytelenség mindkét felperesre kihat. Az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a), c) és d) pontjaiba ütközik, a végrehajtási záradékolás feltételei nem álltak fenn.
- [11] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására, felülvizsgálati eljárási költségének megtérítésére irányult. Álláspontja szerint a II. rendű felperes általános meghatalmazást adott jogi képviselőjének, ezért meg kell azt vizsgálni, hogy azt nyilvántartásba vétel céljából előterjesztette-e a II. rendű felperes a Kúriánál. A II. rendű felperes felülvizsgálati kérelme érdemi indokolást az egyetemlegességgel, továbbá a végrehajtási záradékolással összefüggésben nem tartalmaz, emiatt e részében érdemben nem is bírálható el. A II. rendű felperes által megjelölt semmisségi hivatkozások alaptalanok.
- [12] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és felülvizsgálati költsége megfizetésére irányult. Okfejtése szerint egyetemleges kötelezettség esetén az egyik kötelezett vonatkozásában felmerülő érvénytelenségi ok nincs kihatással a másik kötelezettre, az a körülmény, hogy az I. rendű felperes kötelezettségvállalása érvénytelen, nem eredményezheti a II. rendű felperes kötelezettségvállalásának érvénytelenségét, ezért a végrehajtási záradékolás feltételei fennálltak a II. rendű felperes esetében.
- [13] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme pontosításaként rámutatott: eljárásjogi akadálya van annak, hogy a Kúria a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontjára alapított felülvizsgálati érveket érdemben vizsgálja, hiszen ezen érvénytelenségi indokot az elsőfokú bíróság alaptalannak találta, a felperesek pedig ezt elfogadták. Az I. rendű felperes jognyilatkozatának érvénytelenségére tekintettel a II. rendű felperes kötelezettségvállalása következményei alól nem mentesülhet, a saját érdekében az I. rendű felperes jognyilatkozatának semmisségére nem hivatkozhat, hiszen a korlátozott cselekvőképességen és a cselekvőképtelenségen alapuló semmisségre csak annak érdekében lehet hivatkozni, akinek cselekvőképessége korlátozott, vagy hiányzik.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [14] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében foglaltak kapcsán előrebocsátja a Kúria: a meghatalmazás képviseleti jogot létesítő egyoldalú jognyilatkozat. A jognyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a címzettnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. A II. rendű felperes által - jogi képviselőjének - adott meghatalmazás úgy szól, hogy a II. rendű felperest jogi képviselője „bíróság, hatóságok, végrehajtó előtti” ügyben képviselje. Az adott esetben nem jelölték meg egyedileg azt az ügyet, amelynek ellátására a II. rendű felperes meghatalmazta a jogi képviselőjét, azonban az megállapítható, hogy a képviselet egy adott bírósági ügyre szól: arra, amelyet a felülvizsgálati kérelem előterjesztésével lehet kezdeményezni a Kúria előtt, hiszen a felülvizsgálati kérelem mellékletét képezi a csatolt meghatalmazás. A meghatalmazás tartalmából az a következtetés vonható le, hogy az vonatkozik a végrehajtási ügyre, az ahhoz kapcsolódó bírósági eljárásra, így a jelen végrehajtás megszüntetése iránti perre is. A kifejtettekre figyelemmel a Kúria elfogadta a II. rendű felperes által a jogi képviselőjének adott, a felülvizsgálati kérelemhez csatolt meghatalmazását és úgy tekintette, hogy a jogi képviselő a II. rendű felperes

képviselőjében törvényesen terjesztette elő a felülvizsgálati kérelmet.

- [15] Az így elbírált felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [16] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- [17] Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelemben foglalt többirányú érvelés kapcsán mutat rá a következőkre:
- [18] A perben eljáró bíróságok megalapozottan jutottak arra a következtetésükre, hogy az I. rendű felperes egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozata érvénytelen, ezért vele szemben nem volt helye a végrehajtás elrendelésének. Tekintve, hogy a felperesek egyetemleges kötelezettséget vállaltak az I. rendű alperes által adott kölcsön visszafizetésére, a perben eljáró bíróságoknak abban a kérdésben kellett állást foglalniuk: egyetemleges adóstársak esetén az egyikük személye miatti érvénytelenség kihat-e a másikuk kötelezettségének megszűnésére. Nem tévedett a másodfokú bíróság, amikor kifejtette, hogy az adósok egyikének a személyével kapcsolatos érvénytelenségi ok csak annak az adósnak a kötelezettségét szünteti meg, akit illetően az érvénytelenségi ok felmerült, azaz az adós személyében rejlő érvénytelenségi ok „szubjektív” kihatású. Az adott esetben ez azzal a következménnyel jár, hogy az I. rendű felperes kötelezettségvállalása érvénytelen, amely azonban nem eredményezi a II. rendű felperes kötelezettségvállalásának érvénytelenségét. Megjegyzi a Kúria, hogy szubjektív hatású például az elévülés is, az egyik adós esetében bekövetkezett elévülés nem szolgál a másik adós javára. Ugyanígy: ha az adósok egyike a teljesítésre képtelenné válik, az az egyetemleges adóstársa kötelezettségét nem érinti. Nem kizárt, hogy a szerződő felek szerződésükben a jogszabályi rendelkezésektől eltérően szabályozzák az egyetemleges kötelezettségvállalás tartalmát és terjedelmét érintő tények kihatását a másik adóstárs kötelezettségeire, de a perbeli esetben erre nem került sor, ezért az I. rendű felperes egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatának érvénytelensége nem jelenti a II. rendű felperes kötelezettségvállalásának érvénytelenségét. Hasonlóan, ha két szerződés közül az egyik érvénytelen és a szerződések között járulékos jellegű - például biztosítéki - kapcsolat nincsen, az érvénytelenség nem érinti a másik szerződés érvényességét. Mindezeknek megfelelően fennáll a II. rendű felperesnek a kölcsön visszafizetésére, a kölcsön járulékaik megfizetésére vonatkozó kötelezettsége.
- [19] A másodfokú bíróság ugyancsak megalapozottan jutott arra a következtetésére, hogy a közjegyzői okirat végrehajtási záradékolásának feltételei a II. rendű felperes esetében fennálltak, a helytálló indokokat a Kúria megismételni nem kívánja, azokra - a Pp. 254.§ (3) bekezdésének a Pp. 270.§ (1) bekezdésben lehetővé tett alkalmazásával - csupán utal.
- [20] A II. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott arra, hogy az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésének a), c) és d) pontjaiba ütközik. Mindezek vizsgálata azonban nem képezhetette a másodfokú eljárás tárgyát sem, hiszen a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésének a) pontja szerinti érvénytelenségi ok fennállását az elsőfokú bíróság nem állapította meg és az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ellen a II. rendű felperes nem élt fellebbezéssel; a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésének c) és d) pontján alapuló érvénytelenség kapcsán pedig az állapítható meg, hogy a másodfokú eljárásban már a felperesek sem vitatták, hogy ezeket

az érvénytelenségi okokat a jogalkotó időközben kiküszöbölte. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelynek célja annak vizsgálata, hogy a jogerős ítélet rendelkezései jogszabálysértőek-e. Ebből következik, hogy csak olyan kérdés támadható felülvizsgálattal, amely a megelőző eljárásoknak is tárgya volt és amelyre a jogerős ítélet rendelkezést tartalmaz [Pp. 270.§ (2) bekezdés]. Ennek hiányában a Kúria az említett felülvizsgálati érveléssel nem foglalkozhatott érdemben.

- [21] A kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [22] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján felhívott Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő II. rendű felperes viseli a saját felülvizsgálati költségét és köteles az alperesek felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely költség az alperesek képviselőtét ellátó jogi képviselők ügyvédi munkadíjának az összege. A Kúria a munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (1) és (5) bekezdéseiben, valamint az I. rendű alperes jogi képviselője esetében még a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel állapította meg.
- [23] Az illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesített II. rendű felperes - a lakóhelye szerint illetékes állami adóhatóság felhívására - köteles a feljegyzett felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 59.§ (1) bekezdése, 74.§ (3) bekezdése szerint irányadó, a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (2) bekezdése alapján.
- [24] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2019. december 4.

. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró
A kiadmány hitelül:

BB

bíróági ügyintéző